

LIETUVOS BANKAS

Lietuvos Respublikos Seimo
kanceliarijos Seimo posėdžių
sekretoriatui

Nr.
Į 2018-05-08 Nr. S-2018-3559 (KL-24)

ATSAKYMAS Į SEIMO NARIŲ RAŠYTINĮ KLAUSIMĄ Nr. 410-KL-24

2018 m. gegužės 28 d. Lietuvos bankas pateikė dalį atsakymų į Jūsų 2018 m. gegužės 8 d. pateiktą rašytinį paklausimą dėl Lietuvos darbo jėgos trūkumo ir demografinių problemų. Kadangi tuo metu tam tikros prašomos informacijos pateikti negalėjome, ją pateikiame šiame rašte.

2. Ar Jūsų institucija yra atlikusi skaičiavimus ir prognozes, kaip per artimiausius 10 metų augs Lietuvos BVP ir BVP/capita, esant skirtingoms darbo jėgos kitimo prielaidoms:

- a) jeigu ir toliau darbo jėgos kiekis kiekvienais metais mažės po 30 tūkst. per metus;
- b) jeigu visus 10 metų darbo jėgos kiekis Lietuvoje nesikeis ir kiekvienais metais bus toks pat, koks yra dabar;
- c) jeigu visus 10 metų darbo jėgos kiekis Lietuvoje kiekvienais metais augs po 30 tūkst. per metus?

Pagal a, b ir c scenarijus galima apytiksliai įvertinti potencialiojo Lietuvos BVP kaitą. Potencialusis BVP rodo, kokį didžiausią prekių ir paslaugų kiekį ekonomika gali pagaminti turėdama tam tikrą darbo jėgos, kapitalo¹ kiekį, technologinio išsivystymo lygį ir efektyviai juos panaudodama. Vertinant a, b ir c scenarijų poveikį potencialiajam BVP, daromos šios pagrindinės prielaidos:

- ekonomikos raida prognozuojamu laikotarpiu bus subalansuota, t. y. nebus pakilimo ar nuosmukio fazių;
- ekonomika nepatirs jokių reikšmingų šokų, pvz., prekybos partnerių ekonomikų krizių, reikšmingų fiskalinės politikos pokyčių, reikšmingų naftos kainos pokyčių ir pan.;
- ekonomika sugebės įdarbinti iš esmės visą papildomą darbo jėgą.

Potencialiojo BVP prognozės skiriasi nuo įprastai skelbiamų BVP prognozių. Pastarųjų pokyčius lemia tiek konkretūs trumpalaikį ir ilgalaikį poveikį darantys ekonominiai įvykiai ir valdžios institucijų sprendimai Lietuvoje bei užsienyje (pvz., palūkanų normų, mokesčių politikos pokyčiai ir pan.), tiek fundamentalūs ekonomikos augimo veiksniai (darbo jėga, kapitalas, technologijos

¹ Kapitalas yra gamyboje ar teikiant paslaugas naudojamas materialusis ir nematerialusis turtas, pvz., infrastruktūra, pastatai, įrenginiai, programinė įranga ir kt.

lygis). Potencialiojo BVP prognozėse atsiribojama nuo trumpalaikį poveikį darančių ekonominių įvykių ir sprendimų, todėl yra svarbūs tik fundamentalūs veiksniai ir ilgalaikį poveikį darantys įvykiai bei valdžios institucijų sprendimai.

Lietuvos banko vertinimu, minėti darbo jėgos scenarijai darytų tokį poveikį:

- a) potencialiojo BVP vidutinis metinis augimas 2018–2027 m. sudarytų 1,2 proc., potencialiojo BVP vienam gyventojui vidutinis metinis augimas – 2,0 proc.;
- b) a punkte nurodyti augimai atitinkamai sudarytų 2,9 ir 2,6 proc.;
- c) a punkte nurodyti augimai atitinkamai sudarytų 4,2 ir 3,0 proc.

4. Ar Jūsų institucija yra atlikusi skaičiavimus ir prognozes, kaip lietuvių reemigraciją skatina atlyginimų didėjimas Lietuvoje ir kokius emigracijos / reemigracijos srautus per artimiausius 10 metų galima prognozuoti?

Lietuvos bankas demografines prognozes yra paskelbęs 2017 m. birželio mėn. Lietuvos ekonomikos apžvalgos 2 priede². Pastebėtina, kad demografinių prognozių migracijos prielaidos yra susijusios su dideliu neapibrėžtumu. Migraciją veikia ne tik Lietuvos, bet ir užsienio šalių ekonominė padėtis, imigracijos politikos pokyčiai ir kt. Migracijos prielaidos gali būti netikslios dėl tokių veiksnių, kaip „Brexite“, supaprastintų imigracijos į Lietuvą procedūrų taikymo išplėtimo didesniai profesijų skaičiui ir pan.

Remiantis minėto priedo migracijos prognozėmis, per artimiausius 10 metų iš Lietuvos emigruoti galėtų apie 25–35 tūkst. asmenų kasmet.

Lietuvos banko demografinėse prognozėse atskirai reemigracijos ir užsieniečių imigracijos srautai nėra išskirti, prognozuojamas tik bendras imigrantų skaičius. 2012–2016 m. šis skaičius sudarydavo apie 20 tūkst. Vis dėlto per ateinančius 10 metų jis gali būti pastebimai didesnis. Tai daugiausia lemtų dėl Lietuvos imigracijos politikos pokyčių padidėjęs imigrantų iš ne ES šalių skaičius.

Vienas iš svarbiausių imigracijos politikos pokyčių buvo profesijų, kurių darbuotojų Lietuvoje trūksta, sąrašo sudarymas. Nuo 2017 m. pradžios įdarbinti šio sąrašo profesijų atstovus iš ne ES šalių tapo lengviau, nes nebereikia tikrinti, ar nėra ES piliečio, galinčio užimti darbo vietą. Tai prisidėjo prie užsieniečių (daugiausia iš Ukrainos ir Baltarusijos) imigracijos didėjimo. 2018 m. pradžioje minėtas profesijų sąrašas³ buvo papildytas dalimi statybininkų profesijų. Tai padidino įmonių, besinaudojančių supaprastinta imigracijos tvarka, skaičių. Kitos dvi užsieniečių įdarbinimą reikšmingai palengvinusios priemonės buvo įmonių, kurios gali naudotis supaprastintomis imigracijos procedūromis, sąrašo bei aukštos kvalifikacijos profesijų, kurių darbuotojų Lietuvoje trūksta, sąrašo sudarymas.

Minėti pokyčiai reikšmingai padidino užsieniečių imigraciją į Lietuvą. 2014–2016 m. jų atvykdavo apie 5 tūkst., o 2017 m. atvykusiųjų skaičius jau išaugo iki 10 tūkst. Šių metų sausio–liepos mėn. imigracijos duomenys rodo, kad imigracijos augimas nebėra toks didelis, koks buvo 2017 m., taigi šiais metais užsieniečių imigrantų skaičius gali sudaryti apie 13–14 tūkst.

Vis dėlto kyla abejonių, ar per ateinančius keletą metų užsieniečių imigrantų skaičius ir toliau reikšmingai didės. Šiuo metu Lietuvos ekonomika yra ciklinio pakilimo fazėje, todėl naujų darbuotojų poreikis yra didelis. Jeigu ateityje ekonomikos raida taptų labiau subalansuota, naujų darbuotojų paklausa būtų atitinkamai nuosaikesnė, tačiau, jeigu pakilimas tęstųsi, paklausa išliktų gana didelė. Taip pat didelį naujų darbuotojų poreikį būtent šiais metais galėjo lemti tai, jog įmonės keletą metų susidūrė su reikšmingu darbuotojų trūkumu ir negalėjo užpildyti laisvų darbo vietų. Daliai įmonių pasinaudojus galimybe samdyti užsienio piliečius ir laisvas darbo vietas

² https://www.lb.lt/uploads/documents/files/musu-veikla/ekonomikos-analize-prognozes/2017_06_19%20LEA%20LT%202%20Priedas.pdf.

³ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/a606a180e57b11e7acd7ea182930b17f>.

užpildžius, ateityje naujų darbuotojų poreikis gali tapti nebe toks didelis. Kita vertus, pasikeitusi imigracijos politika veikiausiai lems didesnį užsieniečių imigrantų skaičių, nei jis buvo 2012–2016 m. laikotarpiu.

Mūsų vertinimu, ateinančius 10 metų reemigracija galėtų būti gana panaši, kaip buvo 2012–2016 m., ir sudaryti apie 15–20 tūkst. Užsienio piliečių imigracija galėtų būti reikšmingai didesnė, nei buvo 2012–2016 m., ir sudaryti apie 7,5–12,5 tūkst. Tokiu atveju bendra imigracija sudarytų nuo 22,5 iki 32,5 tūkst.

Valdybos narys,
pavaduojantis Valdybos pirmininką

Marius Jurgilas

Tomas Šiaudvytis, tel. (8 5) 268 0134

DETALŲ METADUOMENYS

Seimo kanceliarijoje GAUTA

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos bankas 188607684, Gedimino g. 6, LT-01103 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Atsakymas į Seimo narių rašytinį klausimą Nr. 410-KL-24
Dokumento registracijos data ir numeris	2018-08-31 Nr. S 2018/(22.7-2201)-12-4441
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2018-08-31 Nr. LRSK-45513-ePVKIS
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Marius Jurgilas, Valdybos narys, pavaduojantis Valdybos pirmininką, Valdyba
Sertifikatas išduotas	MARIUS JURGILAS
Parašo sukūrimo data ir laikas	2018-08-31 13:56:20
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2018-08-31 13:56:25
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	VI Registru Centras RCSC (IssuingCA-A), VI Registru Centras - I.k. 124110246 LT
Sertifikato galiojimo laikas	2017-09-06 - 2019-09-06
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Diana Basalykienė, Referentė, Ekonomikos ir finansinio stabilumo tarnyba
Sertifikatas išduotas	DIANA BASALYKIENĖ
Parašo sukūrimo data ir laikas	2018-08-31 14:07:13
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2018-08-31 14:07:25
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	VI Registru Centras RCSC (IssuingCA-A), VI Registru Centras - I.k. 124110246 LT
Sertifikato galiojimo laikas	2017-03-15 - 2019-03-15
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "avilyserver, Sintagma LT" išduotą sertifikatą "avilyserver, DPVP skyrius, Sintagma LT", sertifikatas galioja nuo 2007-12-14 iki 2017-12-11
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokobit ADoc v1.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. META-INF/signatures/signatures2.xml: Sertifikato (subjektas: avilyserver, galioja nuo: 2007-12-14 14:44:50) kelio tikrinimas nesėkmingas. Sertifikato galiojimas jau pasibaigė 2017-12-11 14:44:50, o turėtų galioti datai - 2018-08-31 14:28:01. META-INF/signatures/signatures1.xml: Laiko žyma „SignatureTimeStamp“ sukurta nepatikimos laiko žymų tarnybos (naudotas nepatikimas sertifikatas (subjektas: SK TIMESTAMPING AUTHORITY, galioja nuo: 2014-09-16 11:40:38)). Sertifikatas patvirtintas nepatikimu sertifikavimo centro sertifikatu (subjektas: EE Certification Centre Root CA). META-INF/signatures/signatures0.xml: Laiko žyma „SignatureTimeStamp“ sukurta nepatikimos laiko žymų tarnybos (naudotas nepatikimas sertifikatas (subjektas: SK TIMESTAMPING AUTHORITY, galioja nuo: 2014-09-16 11:40:38)). Sertifikatas patvirtintas nepatikimu sertifikavimo centro sertifikatu (subjektas: EE Certification Centre Root CA). Yra negaliojančių teisinę galią turinčių el. parašų: negalima patikimai atpažinti turinį ir (ar) identifikuoti el. parašą
Paieškos nuoroda	https://epvkis.lrs.lt/epvkis/actDHSDocumentShow?docOid=8037e973ad1011e8a4bb8e029a875246
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2018-08-31 14:28:01 ePVKIS